

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायंकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- (ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्दणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच " उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील'".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पानावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1. महाराष्ट्रातून रिओ ऑलिम्पिक मध्ये कोणते खेळाडू सहभागी झाले होते ?

- (a) देविंदर वाल्मिकी (b) अयोनिका पॉल
(c) कविता राऊत (d) दिपा कर्माकर

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a), (b), (d) (2) फक्त (b), (c), (d)
(3) फक्त (a), (b), (c) (4) फक्त (a), (c), (d)

Which sportsmans participated in Rio Olympic from Maharashtra ?

- (a) Devinder Walmiki (b) Ayonika Paul
(c) Kavita Raut (d) Deepa Karmakar

Answer options :

- (1) Only (a), (b), (d) (2) Only (b), (c), (d)
(3) Only (a), (b), (c) (4) Only (a), (c), (d)

2. 'खेल रत्न पुरस्कार, 2016' कोणाला प्राप्त झाला ?

- (a) पी.व्ही. सिंधू (b) साक्षी मलिक (c) ललीता बाबर (d) जितू राय

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (a), (b), (d)
(3) फक्त (a), (b), (c) (4) फक्त (a), (c), (d)

Who received 'Khel Ratna Award, 2016' ?

- (a) P.V. Sindhu (b) Sakshi Malik (c) Lalita Babar (d) Jitu Rai

Answer options :

- (1) Only (a), (b) (2) Only (a), (b), (d)
(3) Only (a), (b), (c) (4) Only (a), (c), (d)

3. 'लिमोआ' (LEMOA) म्हणजे काय ?

- (1) लॉग एक्सचेंज मेमोरेंडम ऑफ अॅग्रिमेंट
(2) लॉग एक्सपोर्ट मेमोरेंडम ऑफ अॅग्रिमेंट
(3) लॉजिस्टिक्स एक्सपोर्ट मेमोरेंडम ऑफ अॅग्रिमेंट
(4) लॉजिस्टिक्स एक्सचेंज मेमोरेंडम ऑफ अॅग्रिमेंट

What is meant by LEMOA ?

- (1) Long Exchange Memorandum of Agreement
(2) Long Export Memorandum of Agreement
(3) Logistics Export Memorandum of Agreement
(4) Logistics Exchange Memorandum of Agreement

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

4. साक्षरताच्या क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करण्यासाठी कोणत्या पंचायतला यावर्षी राष्ट्रीय पुरस्कार देण्यात आला ?

(1) लगुनिया सूर्यकंठ पंचायत	(2) गिरोड पंचायत
(3) रावेर पंचायत	(4) आमगांव खुर्द पंचायत

Under the 'Literacy India Mission', which panchayat got the National Prize for best working in literacy in this year ?

(1) Laguniya Suryakanth Panchayat	(2) Girod Panchayat
(3) Rawer Panchayat	(4) Amgaon Khurd Panchayat

5. डॉ. एच.व्ही. तुलसीराम यांना कोणता राष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त झाला ?

(1) राष्ट्रीय जैव विज्ञान पुरस्कार	(2) राष्ट्रीय रासायनिक विज्ञान पुरस्कार
(3) राष्ट्रीय भौतिक विज्ञान पुरस्कार	(4) वरीलपैकी नाही

Which National Award was received by Dr. H.V. Tulsiram ?

(1) National Bio-Science Award	(2) National Chemical Science Award
(3) National Physical Science Award	(4) None of the above

6. भारत आणि फ्रान्स यांच्यामधील 'राफेल' करारासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही ?

- (1) सदरहू करार हा 36 लढाकू जेट विमाने पुरविण्या संबंधीचा जवळजवळ ₹ 59,000 कोटींचा आहे.
- (2) राफेल लढाकू विमान हे मेटिऑर क्षेपणास्त्र युक्त असणार आहे.
- (3) राफेल या लढाकू विमानाची इंधन क्षमता 4700 लिटर आहे.
- (4) सदरहू कराराची पूर्तता आगामी 36 महिन्यात करावयाची आहे.

Which one of the following statements about 'Rafale' deal between India and France is not correct ?

- (1) It is a pact of about ₹ 59,000 crore to deliver 36 jet fighters.
- (2) Rafale fighter fitted with meteor missile.
- (3) Rafale fighter has a fuel capacity of 4700 litres.
- (4) The deal will be completed within next 36 months.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

7. यावर्षी जी - 20 शिखर सम्मेलन चीनच्या कोणत्या शहरात आयोजित करण्यात आले होते ?

- (1) सेनझेन (2) हंगझू (3) ग्वांझाऊ (4) टेंझीन

This year, in which city of China, the G-20 Summit was organised ?

- (1) Shenzen (2) Hangzhou (3) Guangzhou (4) Tianzin

8. 'महाराष्ट्र पोलीस' यांच्याबाबत खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (a) महाराष्ट्रात 1075 पोलीस ठाणी आहेत.
(b) महाराष्ट्रात 11 पोलीस आयुक्तालये आहेत.
(c) महाराष्ट्र पोलीस दल हे देशातील दुसऱ्या क्रमांकाचे दल आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) वरील सर्व

Which of the following statements about 'Maharashtra Police' is/are correct ?

- (a) In Maharashtra, there are 1075 Police Stations.
(b) In Maharashtra, there are 11 Police Commissionerate.
(c) Maharashtra Police Force is the second largest force in the country.

Answer options :

- (1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) All above

9. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळते ?

(1) निर्वाचन आयुक्त	-	सईद नसीम अहमद झैदी
(2) महासंचालक-राष्ट्रीय तपास यंत्रणा	-	अजीत डोवाल
(3) अध्यक्ष-राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण	-	न्यायमूर्ती स्वतंत्र कुमार
(4) अध्यक्ष-राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग	-	न्यायमूर्ती टी.एस. ठाकूर

Which one of the following pairs is correctly matched ?

(1) Election Commissioner	-	Syed Naseem Ahmed Zaidi
(2) Director General - National Investigation Agency	-	Ajit Doval
(3) Chairperson - National Green Tribunal	-	Justice Swatantra Kumar
(4) Chairperson - National Human Rights Commission	-	Justice T.S. Thakur

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

10. महाराष्ट्रातील मुलींचे प्रमाण वाढविण्याचे उद्दिष्ट गाठण्यासाठी राज्य शासनाद्वारे नुकतीच _____ या योजनेची पुनर्घोषणा करण्यात आली आहे.

(1) सुकन्या	(2) माझी कन्या धनश्री
(3) माझी कन्या भाग्याची	(4) माझी कन्या भाग्यश्री

In order to achieve the objective of improving the girl child ratio in Maharashtra, the state government relaunched the _____ scheme recently.

(1) Sukanya	(2) Majhi Kanya Dhanashri
(3) Majhi Kanya Bhagyachi	(4) Majhi Kanya Bhagyashri

11. A, B, C, D, E आणि F हे पुस्तक वाचण्याचा आनंद घेणाऱ्या गटाचे सदस्य आहेत. C ही व्यक्ती गावाची सरपंच आहे आणि ही जागा स्त्रियांसाठी आरक्षित आहे. F ही व्यक्ती पखवाज वाजवते आणि ती अविवाहित आहे. A चा भाऊ हा D चा नवरा आहे. B ची पत्नी गटाची सदस्य नाही परंतु कधीतरी ती त्याच्यासोबत वाचन सत्राला येते. B आणि F हे एकाच भागात रहातात. यात दोन विवाहित जोडपी आहेत. तर F चे B शी नाते काय ?

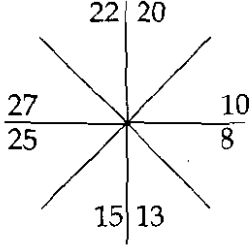
(1) नवरा	(2) वडील
(3) पत्नी	(4) पुरेशी माहिती दिलेली नाही

A, B, C, D, E and F are members of a group who enjoy book reading. C is the sarpanch of the village and post is reserved for woman. F is pakhwas player and is a bachelor. The brother of A is D's husband. B's wife is not the member of the group but sometimes accompanies him during reading sessions. B and F are residing in neighbouring areas. There are two married couples. How F is related to B ?

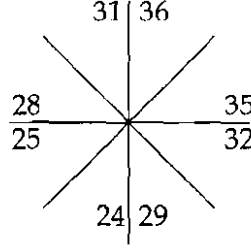
(1) Husband	(2) Father
(3) Wife	(4) No sufficient information is provided

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

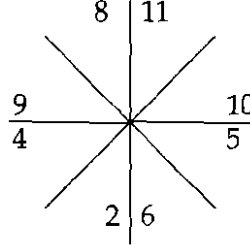
12. चार मांडण्यांपैकी तीन मांडण्यांमधील संख्या एकाच नियमाचे पालन करतात परंतु एका मांडणीतील संख्या त्या नियमाचे पालन करीत नाही. ती विसंगत मांडणी निवडा.

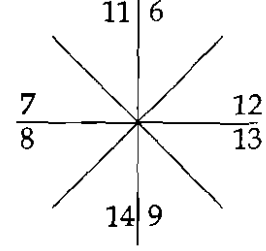
(a)

(b)

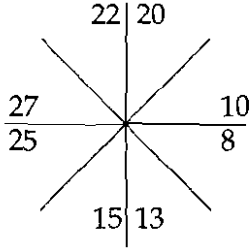
(c)

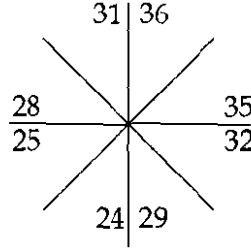
(d)

- (1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) (d)

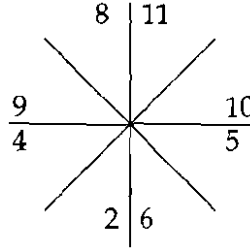
Numbers in three out of the four expressions follow same rule, while one does not. Select the odd expression.

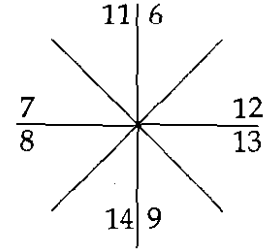
(a)

(b)

(c)

(d)

- (1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) (d)

13. N, O, P, Q व R हे रस्ते परस्परांना समांतर आहेत. N हा रस्ता O रस्त्याच्या पूर्वेला 1 कि.मी. वर आहे. O रस्ता P रस्त्याच्या पश्चिमेला $1/2$ कि.मी. अंतरावर आहे आणि Q हा रस्ता R रस्त्याच्या पश्चिमेला 1 कि.मी. अंतरावर आहे. या माहितीच्या आधारे खालील सत्य असणारे विधान निवडा.

- (1) P हा R च्या पश्चिमेला आहे.
 (2) N व P हे परस्परांपासून $1/2$ कि.मी. दूर आहेत.
 (3) N व R हे परस्परांपासून $3/2$ कि.मी. दूर आहेत.
 (4) R हा O च्या पूर्वेला आहे.

N, O, P, Q and R are streets parallel to each other. Street N is 1 km to the east of street O, street O is $1/2$ km to the west of street P and street Q is 1 km to the west of street R. Select definitely true statement on the basis of this information.

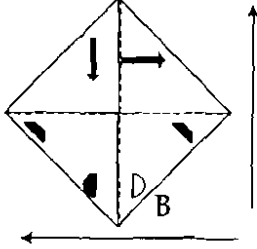
- (1) P is towards west of R. (2) N and P are $1/2$ km apart.
 (3) N and R are $3/2$ km apart. (4) R is to the east of O.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

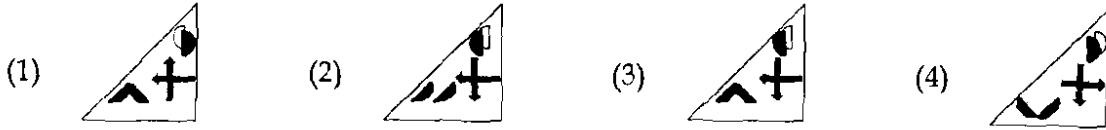
P.T.O.

14. B या पारदर्शक कागदाला तुटक रेषावरून बाणांच्या दिशेने घडी घातली. अंतिम घडीसारखा दिसू शकेल असा पर्याय निवडा.

प्रश्न आकृति :

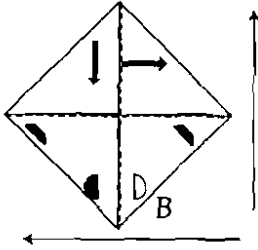

उत्तर आकृत्या :

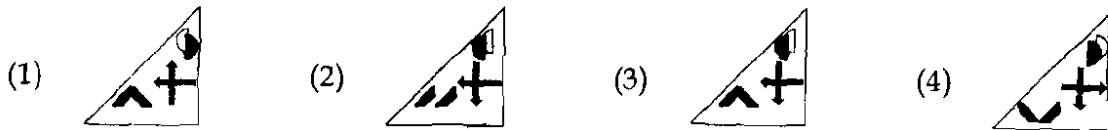

Transparent paper B is folded along with dotted line in the direction of arrows. Select the option that would look like final fold.

Question Figure :

Answers Figures :

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

15. खालील प्रश्नात :: चिन्हाच्या एका बाजूतील दोन्ही संख्यात जो संबंध आहे, तोच संबंध :: चिन्हाच्या दुसऱ्या बाजूतील संख्यात आहे. तो संबंध शोधून प्रश्नार्थक चिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

240 : 380 :: ? : 240

- (1) 152 (2) 142 (3) 122 (4) 132

In the following question there is certain relationship between the two given numbers on one side of :: and having the same relationship between the two numbers as the numbers on the other side. Choose the correct alternative, which will suitably replace the question mark.

240 : 380 :: ? : 240

- (1) 152 (2) 142 (3) 122 (4) 132

16. A, B, C, D, E, F, G आणि H असे आठ मित्र वर्तुळाकार बसलेले आहेत. सर्वांची तोंडे वर्तुळ मध्याकडे आहेत. A, B च्या डावीकडे तिसऱ्या स्थानी व F च्या उजव्या बाजूला दुसऱ्या स्थानी बसलेला आहे. D हा A किंवा B च्या बाजूला बसत नाही. C व G नेहमी एकमेकांजवळ बसतात. H हा D च्या बाजूला बसत नाही. C हा B च्या बाजूला बसत नाही.

पत्ते खेळण्यासाठी त्यांनी चार जणांचा एक, असे दोन गट तयार केले. प्रत्येक गटात, एक सोडून एक असे सदस्य घेण्यात आले. खालीलपैकी कोणता समूह, अशा प्रकारे तयार झालेला गट असू शकणार नाही ?

- (1) AGEF (2) CBDH (3) HCBD (4) AFDB

Eight friends A, B, C, D, E, F, G and H are sitting around a circle facing towards the centre. A is sitting third to the left of B, while second to the right of F. D do not sit next to A or B. C and G always sit next to each other. H never sits next to D. C do not sit next to B.

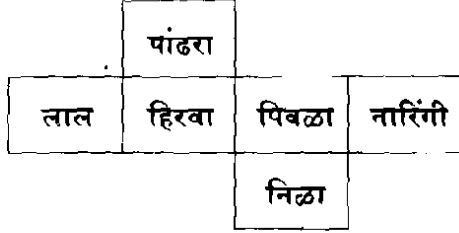
For playing cards they form two groups of four members each, consisting of alternate persons. Which of the following combinations may not be a group thus formed ?

- (1) AGEF (2) CBDH (3) HCBD (4) AFDB

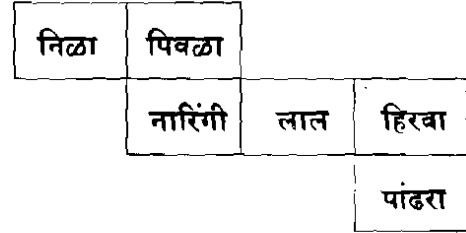
कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

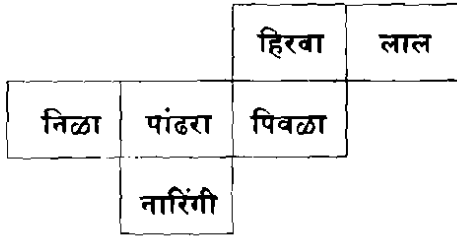
17. विविध रंगाच्या, समान आकाराच्या, सहा चौरसाकृतींमध्ये विभागलेले कागदाचे चार तुकडे दिलेले आहेत. त्यांची घडी घालून घनाकृती तयार करता येते. ज्या तुकड्यांपासून बनविलेल्या घनाकृतीच्या समोरासमोरील बाजूंवर निळा आणि पांढरा रंग येईल, असे कागदाचे तुकडे निवडा.

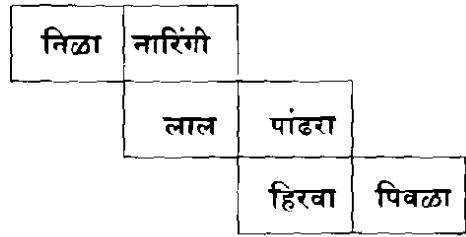
(1)

(2)

(3)

(4)

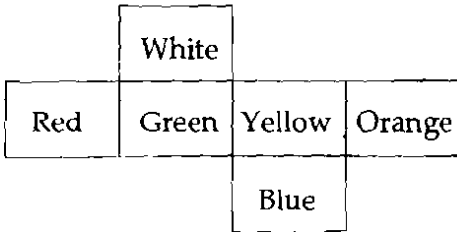
(1) एक आणि तीन दोन्ही

(2) एक आणि चार दोन्ही

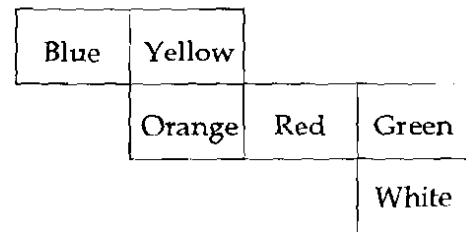
(3) दोन आणि चार दोन्ही

(4) फक्त एक

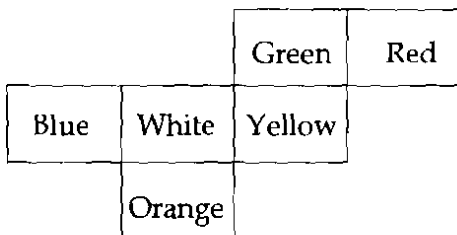
Four pieces of paper, divided in to six similar squares, coloured in different colours, are given. They can be folded to compose cubes. Select the pieces of paper, which can be converted in to cube, having blue and white colours on opposite sides.

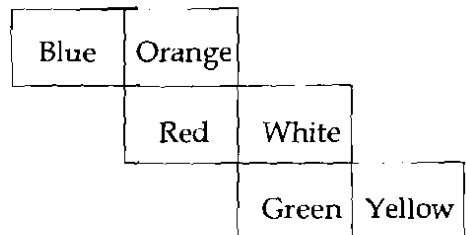
(1)

(2)

(3)

(4)

(1) One and three both

(2) One and four both

(3) Two and four both

(4) Only one

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

18. जेव्हा लैला, लीला, ललिता व लीना वयानुसार उभ्या राहातात तेव्हा लैला लहान असल्याने पहिली उभी राहाते तर लीला शेवट पूरा करते. तथापि जेव्हा त्या उंचीनुसार उभ्या राहातात, ललिता सर्वात उंची असल्याने पहिली उभी राहाते तर लीला तिसऱ्या जागी येते. दोन्ही रांगांत लीना दुसऱ्या जागीच येते. लीला शेजारची वयाने लहान व्यक्ती निवडा.

- (1) लैला (2) लीला (3) ललिता (4) लीना

When Laila, Leela Lalita and Leena stand according to age, Laila being younger stands first while Leela brings up the rear. However, when they stand according to height, Lalita being the shortest stands first while Leela comes to the third place. In both lines Leena remains at the second position. Select the person who is immediate younger than Leela.

- (1) Laila (2) Leela (3) Lalita (4) Leena

19. मोहन व शेखर, इंग्रजी व भौतिकशास्त्राचा अभ्यास करतात. शेखरने व सलीमने रसायनशास्त्र व इंग्रजी हे विषय निवडले. जुबेदा व मोहन गणित व भौतिकशास्त्र अभ्यासतात. दीपक व मोहनने रसायनशास्त्र व इंग्रजी विषय निवडले.

सर्वात कमी निवडलेला विषय कोणता ?

- (1) इंग्रजी (2) गणित (3) रसायनशास्त्र (4) भौतिकशास्त्र

Mohan and Shekhar are studying English and Physics, Shekhar and Saleem have opted for Chemistry and English. Zubeda and Mohan are studying Mathematics and Physics. Deepak and Mohan have chosen Chemistry and English.

Which is the least chosen subject ?

- (1) English (2) Mathematics (3) Chemistry (4) Physics

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. चिन्हांना खालीलप्रमाणे अर्थ दिलेले आहेत.

$A \rightarrow B$ म्हणजे B हा A च्या वायव्येला आहे.

$A \leftarrow B$ म्हणजे B हा A च्या नैऋत्येला आहे.

$A \leftrightarrow B$ म्हणजे B हा A च्या ईशान्येला आहे.

$A \bullet B$ म्हणजे B हा A च्या आग्नेयेला आहे.

जर $T \rightarrow Q$; $T \leftarrow S$; $R \leftrightarrow Q$; $T \leftrightarrow N$; $R \bullet S$; आणि $R-Q$, $R-S$, $T-Q$, $T-S$, $T-N$ ही अंतरे समान आहेत. P हा T, Q, S आणि R या पासून समान अंतरावर असेल तर सत्य पर्याय निवडा.

(1) N हा P च्या उत्तरेला आहे.

(2) P हा T च्या पूर्वेला आहे.

(3) S हा N च्या नैऋत्येला आहे.

(4) P हा N च्या वायव्येला आहे.

The symbols have given the meaning as follows :

$A \rightarrow B$ means B is at the Northwest of A.

$A \leftarrow B$ means B is at the Southwest of A.

$A \leftrightarrow B$ means B is at the Northeast of A.

$A \bullet B$ means B is at the Southeast of A.

If $T \rightarrow Q$; $T \leftarrow S$; $R \leftrightarrow Q$; $T \leftrightarrow N$; $R \bullet S$; and distances between $R-Q$, $R-S$, $T-Q$, $T-S$, $T-N$ are same. P is at a equal distance from T, Q, S and R then select the true alternative.

(1) N is at the North of P

(2) P is at the East of T

(3) S is at the Southwest of N

(4) P is at the Northwest of N

21. खालील विधाने पहा.

(a) लोह खनिज प्रामुख्याने धारवाड श्रेणी व जांभा खडकात सापडते.

(b) रेडी बंदर कोळसा निर्यातीसाठी प्रसिद्ध आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर आहे.

(2) विधान (b) बरोबर आहे.

(3) विधाने (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(4) विधाने (a) आणि (b) बरोबर नाहीत.

Observe the following statements.

(a) The iron ore mainly is found in Dharwad series and laterite rocks.

(b) Redi Port is famous for the export of coal.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct

(2) Statement (b) is correct

(3) Statements (a) and (b) are correct

(4) Statements (a) and (b) are incorrect

22. 2001 च्या जनगणनेप्रमाणे मुंबई मध्ये सुमारे किती टक्के लोक झोपडपट्टीमध्ये रहात होते ?

(1) 55%

(2) 49%

(3) 50%

(4) 34%

According to 2001 census, what was the percentage of slumdweller in Mumbai ?

(1) 55%

(2) 49%

(3) 50%

(4) 34%

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

23. खालील विधानांवर विचार करा :

- (a) पश्चिम महाराष्ट्र विभागातील ठाणे वनवृत्तातील अलिबाग ह्या एकमेव वनविभागाचे वन क्षेत्र 1000 चौ.कि.मी. पेक्षा जास्त असून त्या खालोखाल ठाणे व दहाणू वनविभाग ह्यांचा क्रम लागतो.
- (b) विदर्भ विभागातील यवतमाळ वनवृत्तातील अनुक्रमे बुलढाणा, पुसद व यवतमाळ ह्या तीनही वन विभागांचे वनक्षेत्र 1000 चौ.कि.मी. पेक्षा जास्त आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) बरोबर
- (2) (a) बरोबर (b) चूक
- (3) (a) चूक (b) बरोबर
- (4) (a) आणि (b) चूक

Consider the following statements :

- (a) Among the Western Maharashtra region, the Alibaug region in the Thane forest circle is the only region having forest area of more than 1000 sq.km followed by Thane and Dahanu forest regions.
- (b) The three forest regions of Buldhana, Pusad and Yeotmal in the Yeotmal forest circle of the Vidarbha region have a forest area of more than 1000 sq.km each.

Answer options :

- (1) (a) and (b) true
- (2) (a) true (b) false
- (3) (a) false (b) true
- (4) (a) and (b) false

24. खाली प्रस्तुत महितीवरून डोंगररांगा ओळखा :

- (a) गोदावरी व तापी नद्यांची जलविभाजक.
- (b) ही डोंगररांग तुटक-तुटक असून तिची सर्वसाधारण दिशा ही पश्चिम-पूर्व आहे.
- (c) पूर्वेस मंद उतार तर पश्चिमेस तीव्र उतार आहे.
- (d) पूर्वे कडे उंची कमी होत जाते.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) सातमाळा - अजिंठा
- (2) हरिश्चंद्र - बालाघाट
- (3) शंभू - महादेव
- (4) हिंगोली - मुदखेड डोंगर

Identify the mountain range from the information given below :

- (a) Water divide for Godavari and Tapi rivers.
- (b) This mountain range is discontinuous and has a West-East orientation.
- (c) Has gentle slope towards the East and steeper towards the West.
- (d) The height decreases towards the East.

Answer options :

- (1) Satmala - Ajantha
- (2) Harischandra - Balaghat
- (3) Sambhu - Mahadev
- (4) Hingoli - Mudhked Hills

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

25. घाट व त्यांचे स्थान यांच्या योग्य जोड्या जुळवून योग्य पर्याय शोधा :

घाट	स्थान
(a) थळघाट	(i) महाबळेश्वर - महाड
(b) खंबाटकी घाट	(ii) अहमदनगर - ठाणे
(c) माळशेज घाट	(iii) मुंबई - नाशिक
(d) आंबेनळी घाट	(iv) पुणे - सातारा

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)

Match the pass and their place and choose correct option.

Pass/Ghat	Place
(a) Thal Ghat	(i) Mahabaleshwar - Mahad
(b) Khambatki Ghat	(ii) Ahmadnagar - Thane
(c) Malshej Ghat	(iii) Mumbai - Nashik
(d) Ambenali Ghat	(iv) Pune - Satara

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)

26. पुढील वृत्तपत्रांची स्थापनेच्या कालक्रमानुसार मांडणी करा.

(a) दीनबंधू	(b) दर्पण	(c) प्रभाकर	(d) दीनमित्र

पर्यायी उत्तरे :

(1)	(b), (a), (c), (d)	(2)	(b), (d), (c), (a)	(3)	(b), (d), (a), (c)	(4)	(b), (c), (a), (d)

Arrange the following newspapers chronologically in the order in which they were established.

(a) Deenbandhu	(b) Durpun	(c) Prabhakar	(d) Deenmitra

Answer options :

(1)	(b), (a), (c), (d)	(2)	(b), (d), (c), (a)	(3)	(b), (d), (a), (c)	(4)	(b), (c), (a), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

27. पुढीलपैकी कोणती जोडी अयोग्य आहे ?

(a) यमुना पर्यटन	-	बाबा पदमनजी
(b) ढड्डाशास्त्री परात्रे	-	मुकुंदराव पाटील
(c) पण लक्षात कोण घेतो ?	-	ह.ना. आपटे
(d) कळ्यांचे निःश्वास	-	काशीबाई कानिटकर

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (d)   (2) (b)   (3) (a)   (4) (c)

Which of the following pair is mismatched ?

(a) Yamuna Paryatan	-	Baba Padmanji
(b) Dhaddhashastri Paranne	-	Mukundrao Patil
(c) Pan Lakshat Kon Gheto ?	-	H. N. Apte
(d) Kalyanche Nishwas	-	Kashibai Kanitkar

Answer options :

- (1) (d)   (2) (b)   (3) (a)   (4) (c)

28. स्वतंत्र मजूर पक्षाची (1936) स्थापना कोणी केली ?

(1) कॉम्रेड डांगे	(2) सेनापती बापट
(3) एस. एम. जोशी	(4) डॉ. बी.आर. आंबेडकर

Who founded the 'Independent Labour Party' (1936) ?

(1) Comrade Dange	(2) Senapati Bapat
(3) S. M. Joshi	(4) Dr. B.R. Ambedkar

29. क्रांतिसिंह नाना पाटील यांच्या नेतृत्वाखालील 'सातारा प्रति सरकार' चा कालखंड कोणता ?

(1) 1 जुन 1943 ते 13 जुन 1946	(2) 10 जुन, 1943 ते 26 जुलै 1945
(3) 1 जुन 1944 ते 15 ऑगस्ट 1946	(4) बरीलपैकी नाही

What was the period of the Satara Prati Sarkar that functioned under the leadership of Krantisinh Nana Patil ?

(1) 1 June, 1943 to 13 June, 1946	(2) 10 June, 1943 to 26 July, 1945
(3) 1 June, 1944 to 15 August, 1946	(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

30. आचार्य बाळशास्त्री जांभेकरांनी मराठीमध्ये खालीलपैकी कोणते पुस्तक लिहीले ?

- (a) इतिहास (b) शून्यलब्धी (c) व्याकरण (d) छंदशास्त्र

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) (c) आणि (d)

Which of the following books was written by Acharya Balshastri Jambhekar in Marathi ?

- (a) Etihās (b) Shunyalabdhi (c) Vyakaran (d) Chandshastra

Answer options :

- (1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) (c) and (d)

31. भारतीय राज्यघटना, कायदा आणि न्याय मंत्रालयाशी संबंधित _____ कडून प्रकाशित केली जाते.

- (1) वैधानिक विभाग (2) कायदेशीर व्यवहार विभाग
(3) न्याय विभाग (4) राष्ट्रीय न्यायालयीन आयोग

The Indian Constitution is published by _____ of Ministry of Law and Justice.

- (1) Legislative department (2) Department of Legal Affairs
(3) Department of Justice (4) National Judicial Commission

32. खालील विधाने विचारात घ्या.

- (a) सरकारी आयोगाची स्थापना 1983 मध्ये झाली.
(b) सरकारी आयोगाच्या अहवालांमध्ये 247 शिफारशी होत्या.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त (a) (2) फक्त (b)
(3) (a) आणि (b) (4) वरीलपैकी नाही

Consider the following statements :

- (a) Sarkaria Commission was set up in 1983.
(b) The Sarkaria Commission report contains 247 recommendations.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only (a) (2) Only (b)
(3) (a) and (b) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

33. राज्यपालांचा खालीलपैकी कोणता स्वेच्छाधीन अधिकार नाही ?

- (1) राज्य विधान परिषदेत एक शष्टांश सदस्य नामनिर्देशित करणे.
- (2) राष्ट्रपतीच्या संमतीसाठी विधेयक राखून ठेवणे.
- (3) जेव्हा विधान सभेत कोणत्याही एका पक्षाला स्पष्ट बहुमत नसेल तेव्हा मुख्यमंत्र्याची नेमणूक करणे.
- (4) राज्यात राष्ट्रपती शासन लादण्यासाठी शिफारस करणे.

Which one of the following is **not** a discretionary power of the Governor ?

- (1) Nomination of one-sixth of the members to the State Legislative Council.
- (2) Reservation of a Bill for the consideration of the President.
- (3) Appointment of the Chief Minister when no single party has clear cut majority in the Assembly.
- (4) Recommendation for the imposition of the President's rule in the state.

34. खालील विधाने विचारात घ्या.

- (a) भारतीय संसदेने शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम 2009 मध्ये संमत केला.
- (b) 1 एप्रिल, 2010 पासून शिक्षणाचा अधिकार अधिनियमाची अंमलबजावणी सुरू झाली.
- (c) शिक्षण हक्क कायदा जम्मू काश्मिर राज्याला लागू नाही.
- (d) 6 ते 14 वयोगटातील सर्व मुलांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण हे या कायद्याचे मुख्य वैशिष्ट्य आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (d)	(2) (a), (b) आणि (c)
(3) (b), (c) आणि (d)	(4) (a), (b), (c) आणि (d)

Consider the following statements :

- (a) The Right to Education Act was passed by the Indian Parliament in 2009.
- (b) The Right to Education is implemented from 1st April, 2010.
- (c) The Right to Education is not applicable for Jammu and Kashmir state.
- (d) Providing free and compulsory education to all children in the age group of 6 to 14 years is the main feature of this Act.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a), (b) and (d)	(2) (a), (b) and (c)
(3) (b), (c) and (d)	(4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

35. नागरिकत्व, निवडणूका, तात्पुरती संसद या संदर्भातील राज्यघटनेतील तरतूदी _____ पासून लागू करण्यात आल्या.

(1) 9 डिसेंबर 1946	(2) 15 ऑगस्ट 1947
(3) 26 नोव्हेंबर 1949	(4) 26 जानेवारी 1950

The provisions of the constitution relating to the citizenship, elections, provisional parliament were given effect from _____.

(1) 9 th December, 1946	(2) 15 th August, 1947
(3) 26 th November, 1949	(4) 26 th January, 1950

36. खालील विधाने विचारात घ्या.

- (a) विधानसभेत कमीत कमी 60 आणि जास्तीत जास्त 500 सभासद असावेत.
- (b) महाराष्ट्राच्या विधानसभेची सदस्य संख्या 279 आहे.
- (c) सिक्कीम राज्याच्या विधान सभेची सदस्य संख्या 32 आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) (a) आणि (b)	(2) (b) आणि (c)	(3) (a) आणि (c)	(4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

- (a) There shall be not more than five hundred and not less than sixty members in a Legislative Assembly.
- (b) The Legislative Assembly of Maharashtra has 279 members.
- (c) The Legislative Assembly of Sikkim has 32 members.

Which of the statements given above are correct ?

(1) (a) and (b)	(2) (b) and (c)	(3) (a) and (c)	(4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

37. खालील विधाने विचरात घ्या :

- सरनाम्यामध्ये घटनाकारांची वास्तविक उद्दिष्टे आणि तत्त्वज्ञान यांचा समावेश आहे.
- बेरुबरी संघ खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने म्हटले की सरनाम्यातून राज्य घटनेचा साधारण हेतू दिसतो आणि म्हणून तो राज्य घटनेचा भाग आहे.
- केशवानंद भारती खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने बेरुबरी संघ खटल्यातील घेतलेला निर्णयच योग्य असल्याचे पुन्हा प्रतिपादन केले.
- 1976 च्या 42 व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे सरनाम्यात - समाजवादी, सार्वभौम आणि अखंडता या तीन शब्दांचा समावेश करण्यात आला.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/त ?

- फक्त (a)
- (a), (b) आणि (c)
- फक्त (d)
- (a), (b), (c) आणि (d)

Consider the following statements :

- Preamble contains the real objective and philosophy of the Constitution makers.
- In the Berubari Union case the Supreme Court held that Preamble shows the general purpose of the Constitution and is thus part of Constitution.
- In the Keshavananda Bharati case the Supreme Court reaffirmed the decision taken in Berubari Union Case.
- 42nd Amendment Act 1976, added three words Socialist, Sovereign and Integrity in the preamble.

Which of the above statements is/are correct ?

- Only (a)
- (a), (b) and (c)
- Only (d)
- (a), (b), (c) and (d)

38. भारतीय राज्यघटनेचे कलम क्रमांक 371(2) खालीलपैकी कोणत्या घटक राज्यांशी संबंधित आहे ?

- जम्मू आणि काश्मीर
- महाराष्ट्र आणि गुजरात
- नागालँड आणि मणिपूर
- आंध्र प्रदेश आणि तेलंगाणा

Article 371(2) of the Indian Constitution is related to which of the following states ?

- Jammu and Kashmir
- Maharashtra and Gujarat
- Nagaland and Manipur
- Andhra Pradesh and Telangana

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

39. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (a) भारतीय संविधान सभेची पहिली बैठक 9 डिसेंबर 1946 रोजी पार पडली.
  - (b) या बैठकीवर मुस्लीम लीग ने बहिष्कार टाकला होता.
  - (c) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे संविधान सभेचे अध्यक्ष होते.
- वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) (a) आणि (b)   (2) (b) आणि (c)   (3) (a) आणि (c)   (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

- (a) The first meeting of the Constituent Assembly was held on 9th December, 1946.
- (b) This meeting was boycotted by Muslim League.
- (c) Dr. Babasaheb Ambedkar was the Chairman of the Constituent Assembly.

Which of the statements given above are correct ?

- (1) (a) and (b)   (2) (b) and (c)   (3) (a) and (c)   (4) (a), (b) and (c)

40. 97 व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे _____ या संबंधीच्या मार्गदर्शक तत्वाचा नव्याने समावेश करण्यात आला.

- (1) मोफत व सक्तीचे प्राथमिक शिक्षण
- (2) सहकारी संस्था
- (3) दुर्बल घटकांना मोफत वैद्यकीय मदत
- (4) तात्काळ, न्याय्य व मुक्त सुनावणी

The 97th Amendment Act added a new Directive Principle relating to _____.

- (1) Free and compulsory primary education
- (2) Co-operative societies
- (3) Free medical aid to the weaker sections
- (4) Speedy, fair and open trial

41. माहितीचा अधिकार ह्याकरिता पारित करण्यात आला :

- (1) सर्व माहिती पुरविणेकरिता
- (2) सार्वजनिक प्राधिकरणांच्या कामकाजात पारदर्शकता आणणे
- (3) कार्यालयीन गुपिते कायदा निरसन करणेसाठी
- (4) वरीलपैकी नाही

Right to Information Act is passed for :

- (1) Providing all information
- (2) Promote transparency in the working of public authority
- (3) Repeal Official Secret Act
- (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

42. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम 2 (एफ) नुसार 'माहिती' च्या अर्थामध्ये कोणत्याही खाजगी निकायाशी संबंधित माहितीचा समावेश होतो. हे वाक्य _____ आहे.

- (1) चूक (2) गैरलागू (3) अंशतः बरोबर (4) सांगू शकत नाही

As per Section 2(f) of the Right to Information Act, 2005 the meaning of information includes information relating to any private body. This statement is _____.

- (1) Wrong (2) Irrelevant (3) Partly correct (4) Can't say

43. माहितीचा अधिकार म्हणजे :

- (a) नमुना घेणे
(b) माहितीची छायांकित प्रत घेणे
(c) साठविलेल्या माहितीची तपासणी करणे
(d) कागदपत्रे एक महिन्यासाठी मिळविणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (a) बरोबर आहे (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत
(3) (c) आणि (a) चूक आहेत (4) (b) आणि (d) बरोबर आहेत

Right to Information means :

- (a) Taking samples
(b) Taking Xerox of information
(c) Investigate the information stored
(d) Issue of documents for one month

Answer options :

- (1) Only (a) is right (2) (a) and (b) are right
(3) (c) and (a) are wrong (4) (b) and (d) are right

44. माहितीचा अधिकार अंतर्गत दुसरे अपिल हे पुढील वेळेत करता येते :

- (1) 30 दिवसात (2) 60 दिवसात
(3) 90 दिवसात (4) वरीलपैकी नाही

Second appeal under Right to Information can be made within :

- (1) 30 days (2) 60 days
(3) 90 days (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

45. अपवाद वगळता राज्य जन माहिती अधिकाऱ्याकडे माहिती मिळविण्याची विनंती करणारा अर्ज मिळाल्यावर तो _____ दिवसांच्या आत माहिती देईल.

- (1) 10 (2) 20 (3) 30 (4) 40

Excluding exception when any information is requested from any state public information officer the same shall be provided within _____ days by him.

- (1) 10 (2) 20 (3) 30 (4) 40

46. सी-डॅक चे पि.एच.पी. ॲप्लीकेशन ला व्हायरस ॲटॅकपासून वाचवणारे _____ हे सॉफ्टवेयर आहे.

- (1) ओ.डब्ल्यू.आय.सी.एस. (2) एस.आय.डब्ल्यू.एस.
(3) पी.ए.व्ही.एस. (4) ए.व्ही.एस.एस.

The C-DAC's _____ software is a scanner for virus for vulnerabilities in php application.

- (1) AWICS (2) SIWS
(3) PAVS (4) AVSS

47. सी-डॅक ने ग्रामीण भागातील कॅसरवर उपचार व त्याची देखभाल करणारी जी सिस्टीम बनवली आहे तिचे नाव _____ आहे.

- (1) तेजहास (2) ऑनकोनेट (3) मेघ-सुश्रुत (4) इ-सुश्रुत

C-DAC cancer care system for rural area is known as :

- (1) Tejhas (2) ONCONET (3) Megh-Sushrut (4) E-Sushrut

48. फायरवॉलचे खालीलपैकी कार्य हे _____ आहे.

- (1) अंतर्गत जाळ्याचे बाहेरील धोकादायक बहीस्थ जाळ्यापासून सुरक्षित ठेवण्यासाठी
(2) बहीस्थ जाळ्याचे अंतर्गत जाळ्यापासून सुरक्षित ठेवण्यासाठी
(3) लॅन ते वॅन च्या जोडणीसाठी
(4) पर्याय (2) व (3) फक्त

The firewall is having following function :

- (1) It is to safeguard internal network from vulnerable outside network.
(2) It is to safeguard external network from internal network.
(3) To connect LAN to WAN
(4) Option (2) and (3) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

49. माहिती तंत्रज्ञानाच्या संदर्भात वापरल्या जाणाऱ्या 'बँडविड्थ' (Bandwidth) या परीभाषेचा अर्थ काय ?

(1) संगणकाची क्षमता	(2) संगणकाचा वेग
(3) संगणकाचा वेग व क्षमता	(4) नेटवर्कचा वेग व क्षमता

The term 'Bandwidth' related with Information Technology means _____.

(1) Capacity of computer	(2) Speed of computer
(3) Speed and capacity of computer	(4) Speed and capacity of network

50. सी-डॅक या भारतीय कंपनीने अनेक डॉक्युमेंटाचा एक सारांश लेखन करणारे ॲप्लीकेशन बनवले आहे त्याचे नाव _____ आहे.

(1) सारांश	(2) सारांशक	(3) जिस्ट	(4) समरी

C-DAC has developed an application which can be used for multi-document summarizer known as _____.

(1) Saransh	(2) Saranshak	(3) GIST	(4) Summary

51. डाटा इन्टिग्रीटी (अखंडत्व) म्हणजे :

- (1) डाटाचे इन्टिग्रेशन (एकत्रीकरण)
- (2) डाटाची उपलब्धता
- (3) माहितीच्या अनधिकृत बदलासाठी प्रतिबंध करणे
- (4) डाटाच्या एकत्रित दृश्य तयार करण्यासाठीची व्यवस्था

Data Integrity means :

- (1) Integration of data
- (2) Availability of data
- (3) Preventing any unauthorised alteration of information
- (4) Preparing unified data view system

52. संगणक जाळ्याच्या (कम्प्युटर नेटवर्क) संदर्भात वापरल्या जाणाऱ्या VPN (व्ही.पी.एन.) या संबोधनाचे पूर्णरूप काय ?

(1) व्हर्चुअल प्रोटेक्टेड नेटवर्क	(2) व्हायरस प्रोटेक्टेड नेटवर्क
(3) व्हायरस प्रूफ नेटवर्क	(4) व्हर्चुअल प्रायव्हेट नेटवर्क

With reference to computer network, the exact meaning of the term VPN is :

(1) Virtual Protected Network	(2) Virus Protected Network
(3) Virus Proof Network	(4) Virtual Private Network

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

53. इंटरनॅशनल स्टॅन्डर्ड्स ऑर्गनायझेशन अर्थात आय.एस.ओ. (ISO) या संस्थेनुसार ओ.एस.आय. (O.S.I.) या लघु रूपाचे नेमके पूर्णरूप कोणते ?

(1) ओपन सिस्टीम इंटरफेस	(2) ओपन सिस्टीम इंटरकनेक्शन
(3) ओपन सिस्टीम इंटीग्रेशन	(4) वरीलपैकी नाही

According to the International Standards Organization (ISO), the term O.S.I. means :

(1) Open System Interface	(2) Open System Interconnection
(3) Open System Integration	(4) None of the above

54. मिडीया लॅब एशिया ने बनवलेले _____ ही स्क्रीन रिड करणारी सॉफ्टवेयर प्रणाली आहे. ही प्रणाली अपंग वापरतात.

(1) एस.ए.एफ.ए.	(2) एस.ए.बी.ए.	(3) एस.आर.एस.	(4) एस.आर.एस.ए.

The screen reading software developed by Media Lab Asia is known as _____ which is used by disabled person.

(1) S.A.F.A.	(2) S.A.B.A.	(3) S.R.S.	(4) S.R.S.A.

55. सायबर लॉ प्रमाणे _____ हा मात्र व्यक्ती आहे की, यास इलेक्ट्रॉनिक सिग्नेचर सर्टीफिकेट देण्याचे अधिकार हे कायद्याच्या सेक्शन 24 प्रमाणे असतात.

(1) असोमेट्रीक क्रिप्टोसिस्टीम	(2) इलेक्ट्रॉनिक सिग्नेचर
(3) सर्टीफाईंग अथोरिटी	(4) कम्प्यूटर अथोरिटी

According to Cyber law _____ means a person who has been granted a license to issue an electronic signature certificate under Section 24.

(1) Asymmetric Cryptosystem	(2) Electronic signature
(3) Certifying authority	(4) Computer authority

56. भारतातील आयात-निर्यातीचा 30 टक्के व्यापार करणारे सर्वात मोठे नैसर्गिक बंदर कोणते आहे ?

(1) विशाखापट्टनम	(2) मुंबई	(3) कोलकाता	(4) कोचीन

Which is the biggest natural harbour handling 30% of India's export and import trade ?

(1) Vishakapattnam	(2) Mumbai	(3) Kolkata	(4) Cochin

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

57. भारताच्या वाहतूक व्यवस्थेसंबंधी खालील बाबी विचारात घ्या :

- (a) भारताच्या वाहतूक व्यवस्थेमध्ये विविध पद्धती आणि सेवांचा अंतर्भाव होतो.
 (b) भारतीय वाहतूक व्यवस्था अतिशय कार्यक्षम आहे.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

In connection with Indian transport system, consider the following :

- (a) India's transport system comprises a number of distinct modes and services.
 (b) Indian transport system is highly efficient.

Which of the statement given above is correct ?

- (1) (a) only (2) (b) only (3) Both (4) None of the above

58. राजकोषीय तूटीतून _____ वजा केल्यावर प्राथमिक तूट मिळते.

- (1) व्याज देणे (2) व्याज जमा
 (3) निव्वळ व्याज देणे (4) वरीलपैकी नाही

Primary deficit is the fiscal deficits minus _____.

- (1) interest payment (2) interest receipts
 (3) net interest payment (4) none of the above

59. दारिद्र्य निर्मुलनासाठी भारत सरकारने खालीलपैकी कोणती योजना कार्यान्वित केली ?

- (1) एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना (IRDP)
 (2) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना (NREP)
 (3) ग्रामीण भूमीहीन रोजगार हमी योजना (RLEGP)
 (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following programme was introduced by the government to alleviate poverty in India ?

- (1) The Integrated Rural Development Programme (IRDP)
 (2) The National Rural Employment Programme (NREP)
 (3) The Rural Landless Employment Guarantee Programme (RLEGP)
 (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

60. हे कर केंद्र शासनाच्या अखत्यारीत येतात :

(a) आयकर	(b) सिमा शुल्क
(c) निगम कर	(d) पथकर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (b) फक्त	(2) (c) व (d) फक्त
(3) (a), (b) व (c) फक्त	(4) (b), (c) व (d) फक्त

These taxes fall under the jurisdiction of the union government :

(a) Income Tax	(b) Custom duties
(c) Corporation Tax	(d) Toll Tax

Answer options :

(1) (a) and (b) only	(2) (c) and (d) only
(3) (a), (b) and (c) only	(4) (b), (c) and (d) only

61. खालीलपैकी कोणती संकल्पना आर्थिक आणि वित्तीय बाबींचे अनेक देशांतील विस्तार सूचित करते ?

(1) खाजगीकरण	(2) उदारीकरण
(3) जागतिकीकरण	(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following concept refers to the expansion of economic and financial activities across the national boundaries ?

(1) Privatisation	(2) Liberalisation
(3) Globalisation	(4) All of the above

62. भारत सरकारचे अंदाजपत्रक खालील माहिती देते :

(a) पुढच्या वर्षाचे अंदाज
(b) आधीच्या वर्षाचे वास्तविक आकडे
(c) चालू वर्षातील अंदाज व सुधारीत आकडे
(d) सरकारच्या मंहसूल व खर्च यांचा पूर्ण तपशील

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त	(2) (b) फक्त	(3) (c) फक्त	(4) वरीलपैकी सर्व

Budget of Government of India gives information about :

(a) Budget estimates of the following year
(b) Actual figures of the preceding year
(c) Budget and revised figures for the current year
(d) Complete picture of estimated receipts and expenditure

Answer options :

(1) (a) only	(2) (b) only	(3) (c) only	(4) all of above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

63. जागतिकीकरणामुळे भारतातील लघू आणि मध्यम स्वरूपाच्या उद्योगधंद्यांना कोणत्या आव्हानाला सामोरे जावे लागत आहे ?

- (1) परकीय बाजारात मर्यादीत संधी
- (2) उत्पादन खर्च कार्यक्षमपणे कमी करण्याचे आव्हान
- (3) स्पर्धेचा अभाव
- (4) परकीय तंत्रज्ञानाची सहज उपलब्धता

Which of the following constitute the challenge for small and medium enterprises in India, due to globalisation ?

- (1) Limited exposure to foreign market
- (2) Achieving cost efficiency
- (3) Lack of competition
- (4) Easy access to foreign technology

64. आंतरराष्ट्रीय व्यापार संघटनेने (WTO) शेतीच्या करारात खालीलपैकी कोणत्या गोष्टीचा समावेश केलेला नाही ?

- (1) बाजार माहितीत सुधारणा करणे.
- (2) देशांतर्गत सूट कमी करणे.
- (3) देशांतर्गत सहकार्य कमी करणे.
- (4) निर्यात सूट वाढविणे.

The WTO agreement on agriculture does not aim at which of the following ?

- (1) Improving market access
- (2) Reducing domestic subsidies
- (3) Reducing domestic support
- (4) Increasing export subsidies

65. खालीलपैकी कोणता घटक भारतातील सुशिक्षित बेरोजगारीला जबाबदार आहे ?

- (1) सदोष शैक्षणिक पद्धती
- (2) अपूरे विकास नियोजन
- (3) मानवी साधन आणि कौशल्य विकासाकडे दुर्लक्ष
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following factor is responsible for educated unemployment in India ?

- (1) Defective educational system
- (2) Inadequate development planning
- (3) Inadequate attention to the development of human resource and skills
- (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

66. उत्पन्न व्यापारशर्ती या _____ च्या क्षमता वाढवितात.

(1) निर्यात	(2) आयात
(3) गुंतवणूक	(4) वरीलपैकी नाही

Income terms of trade increased capacity of _____.

(1) export	(2) import
(3) investment	(4) none of the above

67. _____ खर्च हा अनुत्पादक खर्च नव्हे.

(1) संरक्षण	(2) प्रशासकीय
(3) ऊर्जा	(4) व्याज परतावा

_____ is not an unproductive expenditure.

(1) Defence	(2) Administration
(3) Energy	(4) Interest payment

68. जागतिककरणात भांडवल, श्रम आणि वस्तूंचा प्रवाह _____ असतो.

(1) मुक्त	(2) नियंत्रित	(3) प्रतिबाधीत	(4) सहकारी

Under globalization flow of capital, labour and goods are _____.

(1) Free	(2) Controlled	(3) Restricted	(4) Co-operative

69. राज्य सरकारच्या विकास खर्चातील एकमेव महत्वाचा घटक म्हणजे :

(1) शिक्षण	(2) शेती	(3) नागरी कामकाज	(4) ग्रामीण प्रकल्प

The singlemost important item of development expenditure of the state is :

(1) Education	(2) Agriculture	(3) Civil works	(4) Rural projects

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

70. खालीलपैकी कोणते राज्यसरकारच्या कर्जाचे प्रमुख मार्ग आहेत ?

- (a) अंतर्गत कर्ज
- (b) केंद्र सरकारकडून घेतलेले कर्ज
- (c) प्रॉव्हिडंट फंड
- (d) वरीलपैकी सर्व

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a)   (2) (b)   (3) (d)   (4) (c)

Which of the following are the major heads of debt of public finance ?

- (a) Internal debt
- (b) Loans and advances from the central government
- (c) Provident fund
- (d) All of above

Answer options :

- (1) (a)   (2) (b)   (3) (d)   (4) (c)

71. राजीव गांधी ग्रामीण विद्युतीकरण योजना _____ ला सुरु झाली.

- (1) एप्रिल, 2004   (2) एप्रिल, 2005   (3) एप्रिल, 2006   (4) एप्रिल, 2007

The Rajiv Gandhi Gramin Vidyutikarn Yojana (RGGVY) was launched in _____.

- (1) April, 2004   (2) April, 2005   (3) April, 2006   (4) April, 2007

72. प्रत्येक कार्यक्रमाचे ज्यामध्ये मूल्यमापन केले जाते ते _____ अंदाजपत्रक होय.

- (1) कायदे मंडळ   (2) रोख   (3) बहुआयामी   (4) शुन्याधारीत

In _____ budget every programme has to be evaluate.

- (1) legislative   (2) cash   (3) multiple   (4) zero based

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

73. जागतिक व्यापार संघटनेच्या ट्रिम्स या कराराची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ?

- (a) विदेशी भांडवलावरील सर्व निर्बंध काढून टाकणे.
- (b) गुंतवणुकीच्या कोणत्याही प्रकारावर निर्बंध न लादणे.
- (c) कच्चा माल व भागावरील आयात मुक्त करणे.
- (d) विदेशी गुंतवणुकदारांना देशी गुंतवणुकरांप्रमाणे समान हक्क गुंतवणुकी मध्ये देणे.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) फक्त (4) वरील सर्व

The main features of TRIMS agreement of WTO is :

- (a) All restrictions on foreign capital should be scrapped
- (b) No restriction will be imposed on any area of investment
- (c) Imports of raw materials and components will be allowed freely
- (d) The foreign investor shall be given the same rights in the matter of investment as a national investor.

Answer options :

- (1) (a) only (2) (b) only (3) (c) only (4) All of above

74. सन 2000 मधील _____ घटना दुरुस्तीनुसार केंद्रीय कर महसुलाच्या, केंद्र व राज्य शासना दरम्यानच्या वितरणात लक्षणीय बदल घडून आले आहेत.

- (1) 6 व्या (2) 7 व्या (3) 8 व्या (4) 9 व्या

There has been significant change in distribution of central tax collections between the central and state governments according to _____ Constitutional Amendment in 2000.

- (1) 6th (2) 7th (3) 8th (4) 9th

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

75. सन 2011-12 या वर्षाकरीता नियोजन आयोगाच्या अंदाजानुसार दारिद्र्याच्या मोजमापासंदर्भात पुढील राज्यां घटत्या क्रमाने लावा.

- (a) उत्तर प्रदेश
- (b) ओडिसा
- (c) मध्य प्रदेश
- (d) बिहार

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (d), (c), (b), (a) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (d), (b), (c), (a) (4) (a), (b), (d), (c)

Arrange these states in descending order with reference to the incidence of poverty estimated by the Planning Commission for 2011-12.

- (a) Uttar Pradesh
- (b) Odisha
- (c) Madhya Pradesh
- (d) Bihar

Answer options :

- (1) (d), (c), (b), (a) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (d), (b), (c), (a) (4) (a), (b), (d), (c)

76. भारतात सेवा कर _____ रोजी लावण्यात आला.

- (1) 1 जुलै, 1993 (2) 1 जुलै, 1994 (3) 1 जुलै, 1995 (4) 1 जुलै, 1996

Service tax was introduced in India on _____.

- (1) 1st July, 1993 (2) 1st July, 1994 (3) 1st July, 1995 (4) 1st July, 1996

77. पाचव्या पंचवार्षिक योजनेचा अंतिम मसूदा कोणी तयार केला होता ?

- (1) सी. सुब्रमनियम (2) अशोक मेहता
- (3) मोहन धरिया (4) डी.पी. धर

The final draft of the 5th five year plan was prepared by _____.

- (1) C. Subramaniam (2) Ashok Mehata
- (3) Mohan Dhariya (4) D.P. Dhar

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

78. उदारीकरण, खाजगीकरण व जागतिकीकरण हे तीन _____ चे खांब आहेत.

(1) सहकाराचे	(2) भांडवलशाहीचे
(3) नवीन आर्थिक धोरणाचे	(4) वरीलपैकी नाही

Liberalization, Privatization and Globalization are the three pillars of _____.

(1) Co-operation	(2) Capitalism
(3) New Economic Policy	(4) None of above

79. कर संक्रमण हे _____ शी संबंधित आहे.

(1) कर टाळणे
(2) कर लादणे
(3) एकाकडून दुसऱ्याकडे कर संक्रमित होणे
(4) यापैकी नाही

Tax shifting refers to _____.

(1) avoiding of tax
(2) imposing tax
(3) shifting tax burden from one person to another
(4) none of these

80. पायाभूत सुविधामधील गुंतवणूक ही खालील कोणत्या गोष्टीकडे नेते ?

(1) उत्पादनात घट	(2) स्पर्धा शक्तीत घट
(3) दारिद्र्यात घट	(4) दारिद्र्यात वाढ

Investment in infrastructure leads to which of the following ?

(1) Fall in output	(2) Reduce in competitiveness
(3) Reduce in poverty	(4) Increase in poverty

81. जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) सभासद देशांना शेती क्षेत्रासाठी पैशाच्या स्वरूपात वार्षिक पातळीवर मदत म्हणून खालीलपैकी कोणती सवलत देण्यास परवानगी आहे ?

(1) अ‍ॅम्बर बॉक्स सपोर्ट	(2) ब्लू बॉक्स सपोर्ट
(3) ग्रीन बॉक्स सपोर्ट	(4) रेड बॉक्स सपोर्ट

Which of the following is provided as the annual level support in monetary terms extended to agriculture sector by the member countries as per the provision of WTO ?

(1) Amber Box Support	(2) Blue Box Support
(3) Green Box Support	(4) Red Box Support

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

82. खालील विधानांवर विचार करा :

- (a) निती आयोगाने 2 ऑक्टोबर, 2014 पासून नियोजन आयोगाची जागा घेतली आहे.
  - (b) श्री. अरविंद पानगढीया हे त्याचे उपाध्यक्ष आहेत.
  - (c) विकास प्रक्रियेत तळातून शिखराकडे असा दृष्टीकोण त्याने स्विकारला आहे.
- कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) (a) आणि (b) फक्त बरोबर आहेत. (2) (b) आणि (c) फक्त बरोबर आहेत.
- (3) (a) आणि (c) फक्त बरोबर आहेत. (4) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

- (a) NITI Ayog has replaced the Planning Commission from 2nd October, 2014.
- (b) Mr. Arvind Panagariya is its Vice - Chairman.
- (c) It has adopted bottom-up approach in development process.

Which statement is correct ?

- (1) (a) and (b) only are correct (2) (b) and (c) only are correct
- (3) (a) and (c) only are correct (4) All of the above are correct

83. फिस्कल रिस्पॉन्सिबिलिटी अँड बजेट मॅनेजमेंट बील (FRBM) ची ही उद्दीष्ट्ये होती :

- (a) महसूली तूटीचे उच्चाटण करणे
- (b) राजकोषिय तूट कमी करणे
- (c) वाढत्या सार्वजनिक कर्जास आळा घालणे
- (d) संरक्षण खर्चात कपात करणे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) फक्त (2) (c) आणि (d) फक्त
- (3) (a), (b) आणि (c) फक्त (4) (a), (b) आणि (d) फक्त

The Fiscal Responsibility and Budget Management Bill (FRBM) was aimed at :

- (a) Eliminating revenue deficit
- (b) Reducing fiscal deficit
- (c) Containing growth of public debt
- (d) Reducing defence expenditure

Answer options :

- (1) (a) and (b) only (2) (c) and (d) only
- (3) (a), (b) and (c) only (4) (a), (b) and (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

84. खालीलपैकी कोणती बाब व्हॅटचे वैशिष्ट्य दर्शविते ?

- (1) व्हॅट हा वस्तुच्या विक्रीवर लावला जातो.
- (2) व्हॅट हा फक्त विक्रीच्या वेळेला वसूल केला जातो.
- (3) व्हॅट हा वस्तुची विक्रीची किंमत आणि खरेदीच्या किंमतीच्या फरकावर लावला जातो.
- (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following is the features of VAT ?

- (1) VAT is a tax on sale of goods.
- (2) It is imposed at the point of sale only.
- (3) It is imposed on the difference between sale value and purchase value of goods.
- (4) All the above

85. नियोजन आयोगाऐवजी कार्यान्वित केलेल्या 'निती' आयोगाची मुख्य भूमिका काय आहे ?

- (1) मुल्य शिक्षण देणे.
- (2) केंद्र आणि राज्य सरकारमधील वित्तीय संबंध सुधारणे.
- (3) सरकारला धोरणात्मक आणि तांत्रिक बाबीसंबंधी सल्ला देणे.
- (4) भारताला एक महान राष्ट्र बनविणे.

What is the main role of NITI Ayog which replaces Planning Commission ?

- (1) To impart value education.
- (2) To improve center-state financial relations.
- (3) To provide government with relevant strategic and technical advice.
- (4) To transform India into a great nation.

86. सरकारचा 'कायदा व सुव्यवस्था' यावरील खर्च हा _____ आहे.

(1) उत्पादक खर्च	(2) अनुत्पादक खर्च
(3) भांडवली खर्च	(4) वरीलपैकी नाही

The expenditure of the Government on 'law and order' is classified as _____.

(1) Productive expenditure	(2) Unproductive expenditure
(3) Capital expenditure	(4) None of the above

87. करेतर महसूल खालीलपैकी कोणत्या स्रोतातून येतो ?

(1) चलन, नाणीपाडणे, टांकसाळ	(2) व्याज पावती व लाभांश
(3) बाकी करेतर महसूल	(4) वरीलपैकी सर्व

Non - tax revenues come from :

(1) Currency, coinage and mint	(2) Interest receipts and dividends
(3) Other non-tax revenues	(4) All of above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

88. अप्रत्यक्ष करांचा समाजावर _____ परिणाम होतो.

- (1) पुरोगामी (2) न्याय (3) प्रतिगामी (4) प्रमाणशीर

Indirect taxes have _____ effect on the society.

- (1) Progressive (2) Equitable (3) Regressive (4) Proportional

89. सेवाक्षेत्रात चर्चाकरून बहुदेशीय नियम कायदेशीररीत्या हुकूम देऊन कोणी दिले ?

- (1) जागतिक बँक (2) जागतिक व्यापार संघटना (WTO)
(3) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी (IMF) (4) मध्यवर्ती बँका (अधिकोष)

Who has been given the mandate to negotiate multilateral rules in services ?

- (1) World Bank (2) WTO
(3) IMF (4) Central Banks

90. वित्त कमीशनचे कार्य हे राष्ट्रपतींना कोणत्या बाबतीत शिफारशी करणे आहे ?

- (a) कराच्या उत्पन्नातून राज्य सरकार व केन्द्र सरकारांना वाटणी करणे.
(b) केन्द्राच्या अनुदानातून राज्यांना उत्पन्न देणाऱ्या प्रदानाची तत्वे ठरवणे.
(c) दुसरे कोणतेही प्रकरण जे राज्यसरकार व केन्द्रसरकार यातील वित्तीय संबंधाशी निगडीत आहे.
(d) वरीलपैकी सर्व

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (d) फक्त (3) (b) फक्त (4) (c) फक्त

The function of finance commission is for make recommendations to the President in respect of :

- (a) The distribution of net proceeds of taxes to be shared between the union and the state.
(b) The principles which should govern the payment by the union grant-in-aid to the revenue of the state.
(c) Any other matter concerning financial relations between the union and the state.
(d) All of above

Answer options :

- (1) (a) only (2) (d) only (3) (b) only (4) (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

91. राज्यसरकारचे महत्त्वाचे महसूलाचे हे मार्ग आहेत.

- (a) राज्य सरकारचे स्वतःचे कर
- (b) केंद्र शासनाच्या महसूल उत्पन्नातील राज्य सरकारचा वाटा
- (c) केंद्र शासनाचे अनुदान व इतर मदत
- (d) राज्य सरकारचा कराच्या स्वरूपात नसलेला महसूल

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) फक्त (4) वरीलपैकी सर्व

Important sources of state government revenue are :

- (a) State's own taxes
- (b) State's share in the tax proceeds of the central government
- (c) Grants-in-aid and other contribution from the centre
- (d) State's own non - tax revenue

Answer options :

- (1) (a) only (2) (b) only (3) (c) only (4) All of above

92. जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) सर्व-साधारण परिषदेच्या अंतर्गत खालील समित्या कार्यरत आहेत :

- (a) व्यापार आणि विकास परिषद
- (b) वस्तुविषयक व्यापार परिषद
- (c) सेवाविषयक व्यापार परिषद

वरीलपैकी कोणत्या समित्या प्रत्यक्षात सर्वसाधारण परिषदेच्या अंतर्गत कार्यरत आहेत ?

- (1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)
(3) फक्त (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Following are the councils working under General Council of WTO :

- (a) Council for Trade and Development
- (b) Council for Trade in Goods
- (c) Council for Trade in Services

Which of the above council are actually working under the General Council ?

- (1) Only (a) (2) Only (a) and (b)
(3) Only (b) and (c) (4) (a), (b) and (c)

93. जकाती आणि व्यापाराबाबतच्या सर्वसाधारण करारा (GATT) ऐवजी जागतिक व्यापार संघटना (WTO) _____ रोजी अस्तित्वात आली.

- (1) 1 जानेवारी, 1957 (2) 1 जानेवारी, 1991
(3) 1 जानेवारी, 1995 (4) 1 जानेवारी, 1996

WTO replaced GATT and came in existence on _____.

- (1) 1st January, 1957 (2) 1st January, 1991
(3) 1st January, 1995 (4) 1st January, 1996

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

94. भारताच्या आयातीतील 1951 नंतरचा बदल हा खालीलपैकी कोणत्या कारणांनी झाला ?

- (a) औद्योगिकरणाच्या जलद गतीने होणाऱ्या वाढीमुळे लागणारी भांडवली वस्तु व कच्चा मालाची आयात.
- (b) उदारीकरणामुळे निर्यातीला लागणारी वाढती कच्चा मालाची आयात.
- (c) अन्नधान्याची व इतर ग्राहकवस्तूंची कमी होणारी आयात.
- (d) तेलच्या जागतिक किंमतीत होणारी लक्षणीय वाढ.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) फक्त (2) (b) व (c) फक्त (3) (a) व (d) फक्त (4) वरीलपैकी सर्व

Structural changes in India's imports since 1951 shows :

- (a) Rapid growth of industrialisation which needs necessary imports of capital goods and raw materials.
- (b) Growing imports of raw material on the basis of liberalisation of imports and exports.
- (c) Declining imports of food grains and other consumer goods.
- (d) Sharp rise in international prices of oil.

Answer options :

- (1) (a) only (2) (b) and (c) only (3) (a) and (d) only (4) All of above

95. नवीन प्रत्यक्ष कर कोड (डीटीसी) यात बहुतेक कोणते माफ केलेले उत्पन्न काढून टाकले ?

- (a) युलीप (युनायटेड लिंकड इन्शुरन्स प्लॅन)
- (b) इक्विटी लिंकड म्युच्युअल फंड
- (c) मुदत ठेवी
- (d) नेशनल सेव्हिंग सर्टीफिकेट्स

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त
(3) (a), (b), (c) आणि (d) (4) (c) आणि (d) फक्त

The new Direct Tax Code (DTC) removed most of the categories of exempted income like :

- (a) ULIPS - United Linked Insurance Plan
- (b) Equity Linked Mutual Funds
- (c) Term Deposits
- (d) National Saving Certificates

Answer options :

- (1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only
(3) (a), (b), (c) and (d) (4) (c) and (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

96. 'विविध परिमाण दारिद्र्य निर्देशांक' हा खालीलपैकी कोणी मांडला ?

(1) जागतिक बँक	(2) मानव विकास अहवाल, 2010
(3) नियोजन मंडळ	(4) रिझर्व बँक ऑफ इंडिया

Which of the following has introduced 'Multidimension Poverty Index' ?

(1) World Bank	(2) Human Development Report, 2010
(3) Planning Commission	(4) Reserve Bank of India

97. भारतातील नागरी विमान वाहतूकीच्या मर्यादा खालील प्रमाणे आहेत.

- (a) चालवण्याचा अधिक खर्च.
 (b) परकीय पुरवठादारावर अधिक अवलंबून राहणे.
 (c) अपूरे प्रशिक्षित मनुष्य बळ

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त (3) (a) आणि (c) फक्त (4) (a), (b) आणि (c)

Civil aviation in India suffers from the following weakness :

- (a) High cost of operation
 (b) High dependence on foreign suppliers
 (c) Inadequate trained manpower.

Which of the statements given above is correct ?

- (1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only (3) (a) and (c) only (4) (a), (b) and (c)

98. खालीलपैकी कोणते खर्च राज्यसरकारच्या वाढत्या खर्चास कारणीभूत आहेत ?

- (a) नागरी प्रशासनाचा विस्तार
 (b) वाढत्या किंमती व राहणीमान खर्चामुळे झालेला वाढीव पगार
 (c) सरकारचा शिक्षण व सार्वजनिक आरोग्य यावर होणारा खर्च
 (d) विकासखर्चातील वाढ

पर्यायी उत्तरे :

- (1) वरीलपैकी सर्व (2) (a) फक्त (3) (b) फक्त (4) (c) फक्त

Which are the reasons for the increase in expenditure of the state ?

- (a) Expansion in civil administration
 (b) Higher salaries and wages due to rise in prices and cost of living
 (c) Increase in the provision of government services in the form of education and public health
 (d) Increased development expenditure

Answer options :

- (1) All of above (2) (a) only (3) (b) only (4) (c) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

99. खालीलपैकी कोणत्या घटकाचा भारताच्या आर्थिक नियोजनाच्या दिर्घ-कालीन उद्दिष्टांमध्ये समावेश होतो ?

(1) स्वयंपूर्णता	(2) आर्थिक विषमता कमी करणे
(3) दारिद्र्य निर्मूलन	(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following constitute long-term objective of economic planning in India ?

(1) Self - reliance	(2) Reduction in income-inequalities
(3) Elimination of poverty	(4) All the above

100. भारतातील बेकारीसाठी खालीलपैकी कोणते कारण, हे महत्वाचे नाही ?

(1) कामगारांची वाढती संख्या	(2) अयोग्य तंत्रज्ञान
(3) प्रभावी मागणीची कमतरता	(4) कामगारांसाठीचा संरक्षित कायदा

Which of the following is **not** the important cause of unemployment in India ?

(1) Increase in labour force	(2) Inappropriate technology
(3) Lack of effective demand	(4) Protective labour law

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL